

# FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICÀ

Anys XIV

REUS, DIVENDRES 25 D'ABRIL DE 1919

Núm. 34

## CRÒNICA ESTRANGERA

### Importants declaracions de Mr. Wilson

Mr. Wilson ha enviat a la Premsa una declaració explicant la seva actitud en la qüestió de l'Adriàtic.

Diu el President nortamericà que es precis aplicar a l'organització d'Europa, especialment als Estats del grup balcànic, el principi que s'ha aplicat en la elaboració de la pau amb Alemanya.

Sobre el regoneixement explícit d'aquests principis basà sa iniciativa de pau, i sobre ells deu reposar l'edifici d'aquesta pau. Afegeix que si eixos principis deuen ésser respectats, Fiume deu servir per a donar sortida no solzament al comerç de Italia, sinó també al dels territoris situats al Nord i al Nord-dest d'aquest port, es dir, Hungria, Bohemia, Rumania i Yugo-Eslavia.

Adjudicar Fiume a Italia, afegeix el President, seria donar esqüe al sentiment de que havíem posat eix port, del qual tots aquells països dependeixen en quan a son accés al Mediterrà, a les mans d'una potencia a la qual no perteneixen aquells països i en la qual no té cap sobirania. Aquests països que s'han citat serien estrangers en aqueix port i ses necessitats econòmiques difícilment se compenetrarien amb el mateix.

Per aquestes raons, sens cap classe de dupte, el port de Fiume no fou incluit en el Pacte de Londres, essent definitivament adjudicat als croates.

Mr. Wilson demostra després la impossibilitat d'una agressió contra Italia per part d'Austria-Hungria o per part dels Estats creats en lo que fou aquesta nació.

Tributa homenatge Mr. Wilson als sacrificis suportats per Italia durant la guerra. Italia se convertí, junt amb les demés potencies aliades, en una de les principals guardies del nou ordre, en quin establiment prengué una gran part.

Regoneix l'antiga unitat d'Italia, tan admirablement restaurada, i li demana demostrí als pobles recentment llibertats de l'altre ribera de l'Adriàtic la més noble de les seves qualitats: la grandesa d'anima, la magnanimitat i la generositat d'amic. Li demana ademés que entre la justícia i l'interès, doni preferència a la justícia.

El comunicat de Mr. Wilson termina recordant l'amistat italo-americana i expressant la confiança de que Italia no demanarà jamai als Estats Units res que no pugui estar indefectiblement d'acord amb les seves obligacions sagrades.

### Retirada dels delegats italians

A conseqüència de les declaracions fetes pel president Wilson, els delegats italians s'han reunit precipitadament i decidit abandonar París.

### L'opinió a Italia

208 senadors i 322 diputats italians han dirigit a Orlando un telegrama assegurant al ministre que el poble enter apoya als seus representants. No volen ni un Govern ni un Parlament que pugui accep-

tar una pau en contradicció amb la voluntat nacional, ni que lesioni els interessos del poble italià. Desitgen obtindre compensacions territorials, reparacions econòmiques i financeres i la seguretat en les fronteres, a la qual tenen dret pels sacrificis realitzats i la victòria militar obtinguda.

## Polítiques

### Local

Per la ressenya de la sessió de l'Ajuntament corresponent a la setmana passada i per altres conductes s'haurán enterat nostres llegidors de la desfeta de la majoria possibilista-autonomista conservadora que regia els destins de nostre poble.

Com tothom sab, fou aprovat en l'esmentada sessió un vot de censura a l'alcalde senyor Tricaz (autonomista), quin vot fou presentat pel Sr. Aguadé (possibilista) i votat per possibilistes, nacionalistes republicans, regionalistes i radicals.

Els amics del senyor alcalde es retiraren fent constar que ho feien per a no estar presents a la votació de lo que creien una injustícia; pero, ¿i els conservadors? Aquests sempre atents a lo mateix, també es retiraren, pero a la quieta, sense dir res, sense quasi que se'n adonés ningú, per fora compromisos, puix que encara no es veia ben clar amb qui convindria anar... o bé qui els deurá volguer després de lo ocorregut en la darrera sessió, puix que la minoria conservadora

és un lastre que a tothom farà no-sa desfeta la conxorxa.

Trista sort, la del trío gimnàstic!!

### L'Ateneu de Madrid

L'Ateneu de Madrid, fidel a sa gloriosa tradició liberal, acull en sa càtedra a les figures del lliberalisme, per a que en aquests moments humiliants per a la ciutadania, de botxornós silenci, aixequin la seva veu per a comentar els actuals fets polítics.

Lerroux, Besteiro, Melquiades Alvarez, Marcellí Domingo, Unamuno i Urzáiz donarán, consecutivament, una serie de conferències aprop de la situació política. Tancat el Parlament, amordaçada la Premsa, segrestat el dret d'opinió, suspesa la vida constitucional del país, el cicle de conferències ha de tindre enorme influencia en el curs de la vida pública.

### Estadística ministerial

Diu «El Liberal» de Madrid que entre els diputats amics d'En Maura i En La Cierva sumen 52.

D'aquestos 52, es tenen de deduir 4 que són ministres i 13 que han deixat d'ésser diputats per a passar a ocupar càrrecs públics.

De lo qual resulta que el govern mauro-cierva-ossorio no compta en les Corts més que amb 35 diputats.

### Associació de periodistes de Reus

Es convoca a tots els periodistes, i col·laboradors, de periòdics tant d'aquesta ciutat com de fora, i a totes aquelles persones que, sense pertanyer al periodisme, hi sentin estima, a la reunió general que tindrà lloc el dissabte, dia 26 del corrent, a les 10 de la nit, en el local de la Cambra de Comerç, a fi de llegir i aprovar el projecte d'Estatuts que ha sigut redactat per la comissió especial nomenada a tal objecte, i el llegir la Junta Directiva d'aquesta Associació.

Reus 22 Abril 1919.—Josep Deu. Pau Camps.—Felip Cabeza.—J. Banús Sans.—Eugeni Mata.

### DES DE MADRID

## I Congrés Nacional de Medicina

Sr. Director de FOMENT.  
Reus.

Avui ha estat un dia de satisfacció: al matí s'han practicat operacions i demostracions clíniques en els diferents Hospitals, Instituts i Laboratoris, en les que un dels éxits més brillants ha estat l'obtingut pel metge de Barcelona Dr. Barraquer (fill) amb una operació per ell practicada i de qual procediment n'és l'inventor.

A la tarda ha donat una conferència sobre el «Radium» Madame Curie, de la Universitat de París, i a la que hi ha assistit la reina mare.

Per la tarda s'han continuat les tasques de les Seccions en la Universitat Central. En la de Puericultura he llegit la comunicació sobre el nostre Institut de Puericultura, de la qual n'estic molt satisfet perquè fou acollida amb entusiasme i simpatia per tots els pediatres assistents i honorant-me en sa discussió els Drs. Martínez Vargas, catedràtic de Barcelona; Muñozerro, de la Inclusa de Madrid; Nogueras, catedràtic de Salamanca; Vázquez, de l'Institut municipal de Puericultura de Madrid; Suñer, catedràtic d'enfermetats dels nens de Valladolid; Hernández, de Madrid, i un de Bilbao, que sento no recordar el nom.

L'Exposició se veu bastant correguda i nostra instal·lació fa un bon paper.

Avui he parlat amb l'amic don J. Briansó qui m'ha dit que presenta una comunicació sobre «El diagnòstic precoç de la paràlisi general».

En general, Catalunya fa un brillant paper en aquest Congrés.

Sempre seu, Dr. A. FRIAS i ROIG.

Madrid 22 Abril 1919.

## Secció Oficial

### REGISTRE CIVIL

Inscripcions del dia 24 d'Abril

#### NAIXEMENTS

Concepció Masià Tornamira.—Salvador Mestres Casals.—Joan Martí Gaya.—Teodor i Teresa Rius Roig (besons).

#### MATRIMONIS

Antoni Cantenys Pujolá, 58 anys, Galera, 20.

#### DEFUNCIONS

Francosc Cerveró Ruiz amb Josepa Caixalós Casadó.—Estanislao Margalef Dolsa amb Maria Martí Nolla.

### Alcaldia Constitucional de Reus

Pel present i amb el fi de procedir a la immediata renovació de les Junes locals de Reformes Socials:

Faig sapiguer: Que en el dia 12 del mes de Maig proper i hora de les 19 tindrà efecte en aquesta Casa Consistorial el escrutini general de la elecció de sis Vocals obrers i sis suplents per a cubrir les vacants produides en els de sa classe en la nomenada Junta.

La elecció s'efectuarà conforme al apartat III de la R. O. de 9 de Novembre de 1910. Segons aquests preceptes, la elecció dins de cada Associació es lliure, devent d'haver tingut lloc aquella, amb anterioritat a l'acte perquè s'convoque. Aixís, doncs, se convoca als representants designats per les Associacions obreres per a que concorrin al lloc fixat amb la corresponent certificació de l'acta, per duplicat, acompanyada del Cens o llibre d'inscripcions de la Societat en son defecte, per a la deguda comprovació del nombre de votants en cada Associació i llista de votants que hagin pres part en la elecció amb especificació dels seus noms a l'objecte de que, reunides, es procedeixi al escrutini, que intervindrán els esmentats representants computant a cada candidat tots els vots que s'hagin emés a son favor per las distintas Associacions que prenguin part en el acte, proclamant-se seguidament als Vocals i Suplents que tingan majoria.

Reus 24 d'Abril de 1919.—El Alcalde, C. Tricáz.

\*\*\*

### Societat "El Círculo"

La Junta de Govern d'aquesta Societat, ha acordat donar en arrendament el Teatre Circo i Caf  anexe al mateix, de quines condicions d'arrendament s'informar  en Consergeria a qui ho demani.

## Informació

Aquesta nit celebrar  sessió de segona convocatòria nostre excelent ssim Ajuntament.

Hi ha espectació per a veure lo que succeirà, doncs se suposa que entre els dos grups beligerants (Monterols i Hospital, car el triu conservador representa el paper de Simón Cirineu) s'entaular  un debat sobre lo de l'aigua del Manicomio.

En son nombre d'ahir «Las Circunstancias» invita als del carrer de l'Hospital a que discuteixin dit assumpte en ple Consistori.

El rellotge del Campanaret ahir estava parat. No sabem si és un descuit o  s que ja est  espatllat. Si és aix  últim, el rellotger podria tornar els quarts que ha cobrat pel seu arreglo: si és lo primer, bé es mereix una censura l'encarregat de donar-li corda, per badar tant.

El gremi de flequers ens comunica que en virtut de la nova alca de les farines i de l'augment de salari concedit als obrers, des del dia 27 de l'actual se vendr  el pa a 67 c ntims el kil .

Ha quedat solucionada la vaga de la f brica de teixits que a Pont d'Armentera posseeix D. Albert Dasca i Boada per haver-se concedit als obrers l'augment de 1'50 pessetes setmanal en els jornals i la disminució d'una hora de treball.

Segueix a Alcoy la vaga general. No es tenen noticies de c m se desenrotlla. Sols se sab que segueixen adoptant-se precaucions i que la ciutat continu  en estat de guerra.

«El País» tracta de la detenció en l'«Extremadura» i el seu trasllat a la presó de Barcelona dels quatre advocats Srs. Del Val, del Río, Aguil  i Puig d'Asprer, i exposa la forma en ho foren, impedit-los-hi complir els seus deures de

defensors en una vista que se celebrava a l'Audiencia, i suposa que tot obe  a impedir certes revelacions sobre el policia Bravo Portillo.

Després de llarga i crudel malfaltia, ahir deix  d'existir el conegut industrial sastre N'Anton Cantenys, pare de nostres volguts amics Pere i Josep Cantenys.

L'acte de l'enterrament tindrà lloc aquesta tarda, a les 3, reunint-se la comitiva a la casa mortuoria, carrer Galera, 20.

Rebi sa desconsolada familia, i d'una manera especial els seus fills, l'expressió sincera de nostre condol.

L'aviador Vedrines i l'mecànic Guitlain han mort a conseqüencia d'una tr gica caiguda del avió en que feien son viatge a Roma.

Vedrines sortí a les sis i trenta del matí de Villacoublay, Devia volar pel Mont Blanc a bordo de son avió, qual p s era de cinc mil kilos.

Se veg  passar l'aparell en direcció de Laroche, a gran velocitat.

A les deu i trenta l'avió caigué en territori de la comuna de Saint-Lambert, i 'ls aviadors moriren immediatament.

Se creu que l'avió se xaf  a l'aire. Entre 'ls restos s'ha trobat el correu de Roma.

Aquesta noticia ha causat una gran impresió a Paris, on, com se sab, gosava Vedrines de grans simpaties.

L'infortunat aviador pensava realitzar el viatge a Roma en dotze hores.

El capit  general, d'acord amb l'auditor de guerra, decret  ans d'ahir la llibertat dels advocats senyors Puig d'Asprer, diputat provincial, i Companys, regidor de Barcelona, per no resultar cap càrrec contra ells en el sumari instruit.

Els esmentats senyors, que foren posats en llibertat a primeres hores de la tarda, reben amb aquest motiu infinitat de felicitacions.

Continuen empresonats els senyors Aguil  i Guerra del Río, entre altres.

Elements cientifcs de Barcelona organitzen un banquet en honor del doctor don S. Gil Vernet, amb motiu d'haver obtingut un brillant triomf en les oposicions al càrrec de professor d'Anatomia d'aquella Facultat de Medicina i per l'èxit

de les seves investigacions cientifques.

El banquet se celebrar  en el restaurant Martín el dia primer de maig, a dos quarts de deu de la nit.

En la reunió general celebrada pel c rcol tradicionalista «El Lored n», de Badalona, s'acord  declarar-se en pro de les orientacions del Sr. Vázquez de Mella, «manteniendo enhiesta la bandera de Dios, Patria y Rey», i retirar-se del partit jaum .

Molt divertit!

### R. CAMPS

Tindr  exposats els últims models de sombreros a l'Hotel de Londres els dies 25 i 26 del corrent.

A Barcelona: C rcega, 244, principal, 2.  (Xamfl  Universitat).

Els conflictes plantejats en les imprentes de «La Publicidad» i «El Progreso» segueixen sense resoldre.

La solució es algo dificil, puix dits obrers persisteixen en que 'ls hi sian abonats els jornals devengats, que ascendeixen ja a una cantitat important.

Adem s, «El Progreso» té pendent de pago la multa de mil pessetes que li impos  el Sindicat únic de les Arts gràfiques, essent probable que no puga reanudar la publicació sens haverla satisfet abans. I en quant a «La Publicidad», el despido de tres obrers dificulta bastant la solució del conflicte.

La «Gaceta» public  el diumenge, un decret acmetent la renuncia que del càrrec de governador civil electe de la provincia de Barcelona ha presentat don Josep Centa o.

Per altre decret se nombra per a dit càrrec a don Josep Luís Retortillo i de León, marqu s de Retortillo, delegat regi de l'Escola d'Estudiar Superiors del Magisteri i conseller d'Instrucció pública.

Per a realitzar una campanya en pro de la construcció de la línea f rrea Balaguer-Pons-Seu-Puigcerd , així com evitar qualsevulga preterició del projecte, durant el proper mes de Maig els diputats a Corts don Josep Maria Trias i don Felip Rod s, junt amb el senador senyor Garriga i Massó, recorreran les comarques superiores del Segre, donant conferencies i detalls sobre 'l procedir a seguir per a obtenir la prompta realització de dita obra.

GRÀFICS CATALANS

## El cas més senzill de TOS

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions tranzitòries constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

### PASTILLES SERRA

compostes de balsàmics, antisèptics i expectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el millor que pot recomenar-se en la seguretat d'obtenir prompte i satisfactoris resultats.

CALMA LA TOS RÀPIDAMENT, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia i dificultava la respiració.

ES VENEN A DOS RALS CAPSA

## LITINOIDES SERRA

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a la obtenció de

### riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom LITINOIDES SERRA sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és lleítima, essent l'únic veritable remei per a previndre i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capsas de 12 paquets a una pesseta; de 30 paquets a 3'65 pessetes; de 100 a 7 pessetes.

Un paquet sol, 10 cènts.

**Farmacia Serra - Arraval Sta. Agna, n.º 80 - REUS**

# Gran Hotel-Restaurant de Londres

HOTEL DE PRIMÉR ORDRE

HABITACIONS amb bany, dutxes i telèfon urbà i interurbà

## P. Fontana i C.<sup>a</sup>

TORREFACCIÓ DEL CAFÉ

### «ESPERANZA»

Dipòsit de productes químics i alimenticis

REPRESENTANTS PER CATALUNYA

dels Productes de Perfumeria - EMPO- RIUM SAMPER i altres articles

Major, 19 i Sant Magí i Alegre, 10. — REUS

SUCURSAL: Maurici Serraima, núm. 20, L'Escala — BARCELONA

## Gran Licor Caliz

Estomacal fi i de gust immillorable

### Anís Badalona

De fama mundial: El millor que's coneix

REPRESENTANTS PER TOT CATALUNYA

P. Fontana i C.<sup>a</sup>, CARRER MAJOR, 19 REUS

DIPÒSIT Sant Magí i Alegre, 10

Sucursal a Barcelona Maurici Serraima, 20, L'Escala

## JOSEP SOLÉ

Recader de Reus a Barcelona BARCELONA

Bou de la Plaça Nova, 16  
Passeig de Gràcia, 62 (Colmado)  
Hospital, 4 (Estanc):

REUS

Guell i Mercader, (Hostalets, 22)  
Arraval Santa Agna, 5.

Telèfon 359

## TINTORERÍA DE

### MANUEL CIBIACH

Se renta i tenyeix tota

classe de roba. — S'uti-

litza el planxar elèctric

GALANES, 7

REUS

## Casa Pujol

Trajos de llana

des de 25 pessetes

MONTEROLS, 37

REUS